

ที่มาและความสำคัญ

ในขณะที่ประเทศชาติกำลังดำเนินไปอย่างก้าวหน้า เกิดความเจริญทางด้านวัตถุต่างๆ มากมาย กลับเป็นระยะเวลาเดียวกันกับความถดถอย ความเสื่อมเสียของจิตใจของคนในสังคม ที่ไม่ได้ถูกพัฒนาให้ควบคู่ไปกับความเจริญของชาติบ้านเมือง หากจุดมืด จุดบอดของสังคม มีใครได้แลเห็นและคำนึงถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาร้ายมืด ร้ายสังคมเหล่านี้ ก็จะเป็นการยากที่คนในสังคมจะตกไปในหลุมพราง กับดัก หรือ “หลุมดำ”

การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น ทำให้เจริญขึ้น แสดงให้เห็นว่าสังคมใดถ้าไม่พัฒนาก็ยังไม่เจริญ นั่นคือ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ล้าหลัง ประเทศต่าง ๆ ในโลกจึงหันมาพัฒนาสังคมของตน เพื่อให้ประชาคมโลกเห็นว่ามีความมาตรฐานความเป็นอยู่สูงขึ้น โดยอาศัยการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นหลักและปัจจัยที่จะทำให้เศรษฐกิจเจริญ ก็คือ การพัฒนาอุตสาหกรรม และสิ่งที่ทำให้อุตสาหกรรมเจริญก็คือ เทคโนโลยี เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม ความเจริญของประเทศต่าง ๆ จึงวัดด้วยความเจริญทางเทคโนโลยี อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ การผลิต การบริโภค การกระจายรายได้

การพัฒนานอกจากจะมีผลในด้านบวกทำให้เกิดความเจริญทางวัตถุต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ก็ปรากฏผลในด้านลบตามมาด้วย ปัญหาสำคัญที่ประสบและค่อนข้างรุนแรงมีทั้งปัญหาสังคม ปัญหาเยาวชน ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตของประชากร ปัญหาทางสุขภาพกาย โดยเฉพาะปัญหาที่เนื่องมาจากการบริโภค ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาทรัพยากรย่อยหรือ เป็นต้น ทำให้มีการตื่นตัวกันขึ้น จึงเกิดการทบทวนผลการพัฒนาที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไรกันแน่ ทำไมจึงเกิดผลเช่นนี้ ทำไมการพัฒนาของโลกจึงทำให้ผู้คนประสบปัญหาทั้งทางสังคม จิตใจ และสภาพสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีปรากฏให้เห็นดังนี้ (ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์ เมธี, 2548)

- ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว เช่น การหย่าร้าง คนชราขาดคนดูแล เด็กเร่ร่อน เป็นต้น

- ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของสังคม เช่น ปัญหาแรงงาน ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด การพนัน อาชญากรรมต่างๆ จี๋ปล้น ช่มชู้ เป็นต้น
- ปัญหาเกี่ยวกับค่านิยม เช่น การนิยมวัตถุ การนับถือความร่ำรวยโดยไม่สนใจที่มาของความร่ำรวย การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว การส่งลูกหรือภรรยาไปเป็นโสเภณี เป็นต้น
- ปัญหาเกี่ยวกับการเสื่อมของศีลธรรมและจริยธรรมอื่นๆ ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการและในองค์กรเอกชน การยกพวกตีกันของนักเรียนต่างสถาบัน การใส่ยาบ้าในน้ำให้คนงานดื่ม การหลอกลวงแรงงาน การขายผลผลิตและอาหารที่มีพิษตกค้าง เป็นต้น
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง การตัดไม้ทำลายป่า น้ำท่วม เป็นต้น

โดยเฉพาะปัญหาเยาวชนหรือปัญหาเกิดขึ้นกับวัยรุ่นนั้น เป็นปัญหาที่ค่อนข้างพบมาก และเกิดขึ้นบ่อยในปัจจุบัน ที่ปรากฏให้เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวัน ซึ่งปัญหาเยาวชนเหล่านี้ควรได้รับการดูแลและแก้ไขอย่างโดยด่วน เนื่องจากเยาวชนหรือวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วง "หัวเลี้ยวหัวต่อ" คือเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ อีกทั้งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และความคิดอย่างรวดเร็ว พัฒนาการในแง่ต่างๆ ของวัยนี้บางอย่างยังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ไม่แน่นอน ละเอียดซับซ้อนและเข้าใจได้ยาก เมื่อบวกกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งบีบบังคับให้ต้องมีการปรับตัวมากขึ้นด้วยแล้ว ช่วงระยะวัยรุ่นนี้ จึงเป็นวัยที่มีปัญหาเกิดขึ้นได้โดยง่าย (สุรียพร พิพัฒน์วัฒนพงษ์, 2541)

T.E.Engle ได้กล่าวไว้ใน Adolescence in Encyclopedia Americana ว่า ในสังคมที่สลับซับซ้อนมากๆ ช่วงระยะเวลาของวัยรุ่นจะกินเวลายาวนานขึ้น โดยจะเริ่มต้นตั้งแต่ 12-13 ปี และสิ้นสุดลงเมื่ออายุ 21-22 ปี ซึ่งในวัยนี้ยังคงเป็นวัยของการศึกษาเล่าเรียนเป็นส่วนใหญ่ จึงควรให้ความสนใจและใส่ใจกับกลุ่มคนที่เป็นเยาวชน (สุรียพร พิพัฒน์วัฒนพงษ์, 2541) อีกทั้งเยาวชน

เหล่านี้ยังเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต ถ้ากำลังของชาติไม่เข้มแข็งพอ ประเทศชาติก็คงไม่สามารถเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

การแก้ไขปัญหาสังคมทุกด้านได้ถูกกำหนดอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 9 ในปัจจุบัน แต่ปัญหาสังคมเหล่านี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างจริงจัง หรือกำจัดให้หมดสิ้นไปได้ กลับจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ สาเหตุอาจเกิดจากการไม่ได้พบต้นตอแท้จริงของปัญหาและแก้ไขที่จุดนั้น หรืออาจเนื่องมาจากการมองข้ามสิ่งเล็กน้อยบางอย่าง มองข้ามสิ่งต่างๆรอบตัวเราที่คิดว่าเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แต่อย่างเดียว ทั้งที่สิ่งทุกคนเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ก็อาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาในระดับใหญ่ขึ้นได้ หรือปัญหาต่างๆเหล่านี้มีบ่อเกิดมาจากความก้าวหน้า และการพัฒนาของประเทศก็อาจเป็นได้

การรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของคนในสังคมไทยนั้น เป็นเรื่องที่ดี หากวัฒนธรรมนั้นๆส่งผลทางบวกให้กับสังคมไทย แต่เป็นที่น่าเสียดายที่วัยรุ่นไทยปัจจุบันหลงใหลไปกับมายาวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้เกิดค่านิยมสเปซปะเพราะเปิดรับแนวความคิดใหม่โดยขาดการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำมาปรับหรือผสมผสานระหว่างสิ่งที่มีอยู่เดิมและสิ่งใหม่ และขาดการคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการรับวัฒนธรรมใหม่ๆ ว่ามีความถูกต้องพอเหมาะกับสังคมไทยมากน้อยแค่ไหน เมื่อสังคมเกิดกระแสการปรับตัวให้ทันสมัยตามประเทศที่พัฒนาแล้ว เยาวชนไทยที่สามารถตามกระแสเหล่านี้ก็เปรียบเสมือนหนูทดลองในการได้รับวัฒนธรรม ความคิด ค่านิยม และผลกระทบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในสังคมนั้นๆ ซึ่งเยาวชนคนหนุ่มสาวเป็นความหวังของชาติ และเป็นผู้ที่ค่อนข้างมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต หากค่านิยมใหม่ทำให้อาณาความคิด วิธีการดำเนินชีวิตเกิดผล การพัฒนาไปในแนวทางที่ดี เยาวชนรู้จักการเลือกรับและปรับใช้ ก็จะสามารถเป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมได้

ค่านิยม (Value) คือสิ่งที่กลุ่มคนหรือสังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นสิ่งถูกต้อง ดีงาม น่ายกย่องและควรปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้น ๆ ยึดถือและช่วยในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เช่น ค่านิยมในการประหยัด อดออม ค่านิยมในการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ค่านิยมในการใช้ของไทย กินของไทย เป็นต้น

ทุกวันนี้มีค่านิยมที่ไม่่นานียมอยู่ในสังคมไทยหลายประการ ที่ทำให้สังคมนี้ผิดเพี้ยน เบี่ยงเบนไปอย่างน่าเป็นห่วง และที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง คือยังไม่เห็นรัฐบาลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ลงมาเอาใจใส่ดูแลเรื่องนี้อย่างจริงจัง ค่านิยมที่ไม่่นานียมหรือค่านิยมด้านลบ คือการทำอะไรตามใจตัวเอง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ไม่สนใจว่าจะเกิดผลกระทบอย่างไร หรือใครจะเดือดร้อน ยึดถือความสุข ความพอใจของตนเป็นสำคัญ ค่านิยมด้านลบเหล่านี้ไม่ใช่ค่านิยมในทางสร้างสรรค์ ถ้ากลุ่มคนใด สังคมใดมีค่านิยมแบบนี้มาก ๆ สังคมนั้น ๆ ก็อันตรายและเป็นไปในทางเสื่อม โดยเฉพาะสังคมไทยที่มีลักษณะเปิดกว้าง พร้อมที่จะรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ของต่างชาติเข้ามาได้โดยง่ายและรวดเร็ว ตั้งแต่วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การแต่งกาย อาหารการกิน สื่อบันเทิงเริงรมย์ ฯลฯ คนส่วนใหญ่ในสังคมมีค่านิยมเกาะกระแส เพราะกลัวจะตกกระแส โดยไม่เคยคำนึงว่ากระแสนั้นถูกหรือผิด เหมาะหรือควรอย่างไร

ค่านิยมเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาได้เช่นเดียวกันกับความเชื่อและมีความแตกต่างกันไปตามสังคมและวัฒนธรรมค่านิยมส่วนใหญ่เนื่องมาจากความเชื่อ และปัจจุบันนี้มีค่านิยมไทยใหม่ที่มีลักษณะเป็นสากลมากขึ้น เช่น นิยมยกย่องวัตถุ ความมั่นคง ความหรูหราฟุ่มเฟือย ความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ไม่ยึดมั่นในประเพณี ชื่นชมวัฒนธรรมตะวันตก และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งค่านิยมผิดๆเหล่านี้สามารถนำไปสู่ปัญหามากมายทั้งแก่ตัวเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้

ในขณะที่สังคมกำลังอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงนั้น การสื่อสารจะถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและขยายการพัฒนา ตลอดจนทำให้งานพัฒนาดำเนินไปได้โดยสะดวก การสื่อสารจะทำหน้าที่เป็นกลไกสังคมที่จะผลักดันให้สังคมพัฒนาไปตามเป้าหมายที่วางไว้ หน้าที่ของการสื่อสารในภาวะของการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาจึงเน้นที่การให้ข่าวสาร การชักจูงใจ และการให้การศึกษา (ปรมะ สตะเวทิน, 2539)

ปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ที่สื่อสารมวลชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นให้เข้าถึงยังประชาชนได้ สื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่างก็เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน อีกทั้งเป็นยุคสังคมอุดมปัญญา (Knowledge Based Society) ที่ความรู้เกิดจากการรู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารที่มีมากมายอย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน เราไม่สามารถขอหลีกเลี่ยงที่จะรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อได้เลย

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญและได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน โทรทัศน์ที่เราได้ฟังและได้เห็นภาพที่ไม่ใช่ภาพนิ่ง มีสีสันเหมือนธรรมชาติและชีวิตจริง หรืออาจจะเป็นภาพลวงตาที่จำลองโดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เรียกกันว่า Multimedia virtual reality ดังนั้นคุณภาพในด้านความสามารถของสื่อ ที่จะส่งสื่อเข้าสู่ความสัมผัสของเรานั้น สามารถทำได้อย่างได้ผลที่สุด ถึงขนาดให้ผู้รับสื่อติดใจ เสียเวลารับสื่อเพิ่มขึ้นมาก และเรียกได้ว่าอยู่ภายใต้อำนาจ การจูงใจของสื่อระดับเสพติด และในขณะที่สภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการจับจ่ายใช้สอยของผู้บริโภค ทั้งสภาวะน้ำมันแพงและสินค้าอุปโภคบริโภคที่ขึ้นราคาตามราคาน้ำมัน ทำให้ผู้คนชะลอการจับจ่ายใช้สอย ความบันเทิงในบ้านจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เนื่องจากเมื่อคนไม่อยากจะออกจากบ้านเพราะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย จึงต้องหากิจกรรมทำ ซึ่งนั้นก็หมายถึง การดูทีวี ดูหนัง ฟังเพลง ต่างๆ นานาที่เป็นเครื่องใช้เอ็นเตอร์เทนเมนต์ภายในบ้าน รายการต่างๆ ที่ปรากฏในโทรทัศน์นั้นจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้ชมได้รับประโยชน์จากการชมไม่ว่าจะเป็นสาระหรือบันเทิง เช่น รายการข่าว รายการสารคดี รายการเกมโชว์ รายการตลก รายการเรียลลิตีโชว์ และละครโทรทัศน์ ซึ่งรายการที่ปรากฏให้เห็นส่วนใหญ่จะเป็นรายการประเภทให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม รายการที่ให้สาระความรู้ยังมีอยู่น้อยมาก และไม่ได้ได้รับความสนใจจากผู้ชมเท่าที่ควร

“เป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งที่ดีที่ให้ความรู้แก่ประชาชน ไม่ค่อยปรากฏในสื่อมวลชนในปัจจุบันเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา ความรู้ในธรรมชาติ การฝึกฝนให้ใช้ความคิดและเหตุผลฯลฯ มักไม่ได้รับโอกาสเป็นสื่อที่ควรให้แก่ผู้บริโภค ผู้ผลิตและดำเนินรายการจะอ้างว่าเพราะผู้บริโภคที่สนใจมีจำนวนน้อย แท้จริงแล้วผู้ผลิตที่ดำเนินสื่อที่ตัวเองสนใจในด้านการศึกษาความรู้ วิทยาศาสตร์การฝึกฝนเหตุผลหรือเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่างหาก ที่มีจำนวนน้อย เราน่าจะคิดว่าหากเราให้สื่อประเภทสร้างสรรค์มีมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะสร้างจำนวนคนที่สนใจรับมากขึ้นเรื่อยๆ ในทำนองเดียวกัน หากผู้ผลิตที่ดำเนินรายการสื่อยังคง “ขาย” หรือ “แจก” สื่อที่เป็นไปในด้านความบันเทิง วัฒนธรรม และความคิดต่างชาติ อาชญากรรมและการเมืองประเภทสกปรก ผู้บริโภคสื่อคือประชาชนที่มีแนวโน้มในเชิงลบอยู่แล้วก็จะมีมากขึ้น และรุนแรงขึ้น เพราะถูกกระตุ้นโดยซาบซึ้งที่ละน้อยตลอดเวลา อีกประการหนึ่งผู้ผลิตสื่อจำนวนมากไม่สามารถหรือไม่เคารพในหลักเกณฑ์อาชีพของ

นิเทศศาสตร์ ในการแยกความจริง ข้อมูลจากความเห็นของตน ทำให้สื่อที่ออกไปเป็นปัญหาของประเทศ ที่ประชาชนอาจถูกแบ่งแยกในแนวคิดโดยอานุภาพของผู้ผลิตสื่อที่ "แจก" ความเห็น แทนที่จะให้ข้อมูลหรือความจริง ให้ความรู้ ความคิดต่อประชาชน โดยกระบวนการแทรกแซง ซาบซึ้งผู้รับไม่รู้ตัว บทบาทของท่านแท้จริงมิใช่เพียงสะท้อนสังคม แต่เป็นบทบาทของการปั้นแต่งความรู้ ความคิดของชาติ" (อานันท์ ปันยารชุน: 2539)

รายการที่มีสาระ อย่างรายการสารคดีก็เป็นอีกรายการหนึ่งที่ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นนักในรายการโทรทัศน์ อาจเนื่องมาจากรายการประเภทนี้มีรูปแบบในการนำเสนอที่ไม่น่าสนใจนักจึงไม่ได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ชม และรายการที่ดีแต่ความจริงในสังคมหรือสะท้อนปรากฏการณ์ของสังคมจะอยู่ในรูปแบบของสารคดีเป็นส่วนมาก ซึ่งรายการสารคดีทางโทรทัศน์ ก็เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคม กล่าวคือ นอกจากจะเป็นสื่อโทรทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวผู้รับสารมากที่สุดแล้ว รายการสารคดียังมีคุณค่าอยู่ที่ผลกระทบของรายการที่มีต่อประชาชนทั้งในด้านความคิดและการกระทำ เป็นรายการที่น่าเสนออย่างมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ของสังคม และเป็นการแสดงความรักรับผิดชอบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม (ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี, 2548)

คุณลักษณะเด่นของรายการสารคดี คือข้อเท็จจริงที่น่าเสนอในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบุคคล สถานที่ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ทั้งสิ้น แง่มุมหรือความคิดที่น่าเสนอในรายการสารคดีจึงมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ การถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ออกมาเป็นรายการสารคดีจึงเปรียบเสมือนเป็นภาพสะท้อนของสังคมมนุษย์ รายการสารคดีจึงมิใช่รายการเพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นรายการสำหรับทุกคนในสังคมซึ่งมีส่วนร่วมในการสร้างและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ปิยพรรณ กลิ่นขาย, 2536)

ปัจจุบันมีรายการสารคดีที่น่าเสนอรายการในรูปแบบที่แตกต่างออกไป ซึ่งสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจและติดตามชมอย่างต่อเนื่อง โดยบริษัทที่วิบุรพาที่มีแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ รูปแบบสารคดีประเภทต่างๆ ที่มีจุดยืนชัดเจน จนเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วประเทศ และประสบความสำเร็จอย่างงดงามจากรายการ "คนค้นคน" และ "กบนอกกะลา" ได้

เปิดตัวรายการสารคดีแนวใหม่ "หลุมดำ" โดยคุณสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ ที่ทำหน้าที่เป็นทั้งโปรดิวเซอร์และผู้ดำเนินรายการ

"หลุมดำ เป็นสารคดีเจาะลึกเชิงสังเคราะห์ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในสังคม แล้วนำมาบอกต่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ เป็นรายการที่ทำหน้าที่สอดส่องระวังระไวเหตุการณ์ต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสังคม และเป็นการส่งสัญญาณไปยังสังคมตั้งแต่ระดับเล็ก คือสถาบันครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบ ดูแล แก้ไข ดังนั้น เรื่องราวที่เกิดขึ้นในรายการ "หลุมดำ" จึงเป็นปรากฏการณ์ในด้านมืด บางชอกมมของสังคมที่ยังไม่เคยถูกนำมาตีแผ่ ซึ่งสุดท้ายแล้ว ในความมืดดำนั้น เราจะพบต้นตอของปัญหา เช่น เด็กที่ติดแหงทางอินเตอร์เน็ต บางคนอาจมองว่าเป็นแค่การพูดคุยออนไลน์ธรรมดา แต่ที่จริงแล้วมันมีความเลวร้ายแฝงอยู่ นั่นคือ เป็นช่องทางหนึ่งในการค้าประเวณีของเด็กวัยรุ่น จากความจริงในสังคมที่รายการ "หลุมดำ" นำมาเสนอดังกล่าว จึงเป็นตัวอย่งที่ชัดในการตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของรายการ ที่นอกจากตีแผ่มุมมืดของสังคม ยังต้องการให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้รู้เท่าทันเพื่อจะได้หาทางตั้งรับและป้องกันลูกหลานของตัวเองไว้ รวมถึงเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่เกี่ยวข้องช่วยกันสอดส่องดูแล เนื่องจากปัญหาของสังคมที่น่าเป็นห่วงที่สุดในขณะนี้คือ ปัญหาของเยาวชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ยากเกินจะแก้ไข รายการหลุมดำจึงเป็นรายการหนึ่งที่ได้ตีแผ่สังคมในด้านที่คนไม่เคยได้รู้ ทำให้ผู้ชมได้รู้ว่า มีหลากหลายเรื่องราวที่เราอาจยังไม่เคยได้รับรู้มันเลย แต่ไม่ว่าสังคมจะเป็นอย่างไร เยาวชนที่เป็นกำลังของชาติควรที่จะสามารถแยกแยะในสิ่งที่ถูกหรือผิดได้ ไม่ให้ความชั่วร้ายของสังคมมาทำร้ายเพราะจิตใจที่อ่อนแอ

สัญญาณหรือตัวบ่งชี้ที่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดว่าสื่อมวลชนทำงานได้อย่างไรนั้น สามารถพิจารณาได้จาก "เนื้อหา" และ "ความหมาย" ที่ถูกถ่ายทอดจากสื่อต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกระจกส่องสภาพความเป็นจริงในสังคมสะท้อนออกมาให้ผู้ชมได้รับรู้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเนื้อหาของรายการ "หลุมดำ" ในการสะท้อนปัญหาสังคมและค่านิยมด้านลบของเยาวชนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเรื่องจริงของสังคมที่ควรรู้ และเป็นประโยชน์ยิ่งแก่คนในสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศชาติ ให้พึงเฝ้าระวัง หาทางป้องกันและหาหนทางแก้ไขไม่ให้สังคมไทยเสื่อมถอยไปมากกว่านี้ และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพและคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ชมเป็นสำคัญ

ปัญหานำการวิจัย

1. เนื้อหาของรายการ "หลุมดำ" สะท้อนประเด็นปัญหาสังคมของเยาวชนไทยด้านใดบ้าง
2. เนื้อหาของรายการ "หลุมดำ" สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของเยาวชนไทยอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนประเด็นปัญหาสังคมของเยาวชนไทยที่ปรากฏในรายการ "หลุมดำ"
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนถึงค่านิยมของเยาวชนไทย ที่ปรากฏในรายการ "หลุมดำ"

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาของรายการ "หลุมดำ" เฉพาะประเด็นปัญหาสังคมและค่านิยมด้านลบของเยาวชนไทย ตั้งแต่เริ่มการออกอากาศในวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2549 ซึ่งจากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเนื้อหาการสะท้อนปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชนไทย จำนวน 32 ตอน (28 เรื่อง)

นิยามศัพท์

รายการ “หลุมดำ”	หมายถึง	รายการสารคดีแนวใหม่ มุ่งเจาะลึกเชิงสังเคราะห์ ผลิตโดยทีวี่บูรพา บริษัทในเครือ เจ เอส แอล ที่มีแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ รูปแบบสารคดีประเภทต่างๆ ที่มีจุดยืนชัดเจน สะท้อนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยคุณสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ ที่ทำหน้าที่เป็นทั้งโปรดิวเซอร์และผู้ดำเนินรายการ ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 23.00 น. ทางโมเดิร์นไนน์ ทีวี่
ผู้ดำเนินรายการ	หมายถึง	ผู้กล่าวเริ่มเรื่อง กลางเรื่อง และกล่าวสรุปท้ายเรื่อง ได้แก่ คุณสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ
ทีมงานหลุมดำ	หมายถึง	ผู้ดำเนินรายการในสถานที่จริง โดยการออกไปสืบหาข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์
ผู้ถูกสัมภาษณ์	หมายถึง	ผู้ที่ให้ข้อมูล รายละเอียดต่างๆในแต่ละตอน เกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น พฤติกรรม และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรายการ
ปัญหาสังคม	หมายถึง	สถานการณ์หรือปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเยาวชนในสังคม ในลักษณะที่ขัดต่อระเบียบของสังคมเป็นสถานการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมาก มีผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของคนส่วนใหญ่ ซึ่งนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่ยอมรับและไม่พอใจต่อเหตุการณ์นั้น ปัญหาสังคมของเยาวชนในที่นี้ ได้แก่

- ปัญหาครอบครัว
- ปัญหาพฤติกรรมเสรีทางเพศ
- ปัญหาการขาดการศึกษา
- ปัญหาสิ่งเสพติดให้โทษ
- ปัญหาเด็กเร่ร่อน
- ปัญหาความเสื่อมโทรมของศีลธรรม
วัฒนธรรม และจิตใจ
- ปัญหาการขายบริการทางเพศ
- ปัญหาการตั้งครุฑ
- ปัญหาการทำแท้ง
- ปัญหาพฤติกรรมความก้าวร้าวรุนแรง
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาอัตวินิบาตกรรม
- ปัญหาการติดยาเสพติด
- ปัญหาการติดเกมออนไลน์
- ปัญหาการติดเซ็กส์
- ปัญหาแก๊งชิงกวนเมือง
- ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน
- ปัญหาภาษาไทยวิบัติ
- ปัญหาโรคเอดส์
- ปัญหาการหนีออกจากบ้าน
- ปัญหาอันตรายจากยาเสพติด
- ปัญหาอันตรายจากการทำศัลยกรรม

การสะท้อนปัญหาสังคม หมายถึง

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง การสื่อความหมายหรือข้อความ
ความหมายของปัญหาสังคมที่ “ผู้ถูกสัมภาษณ์ และ/
หรือ บุคคลต่างๆ ที่ปรากฏในรายการเผชิญด้านใดด้าน
หนึ่งหรือหลายด้านต่อผู้ชม

ค่านิยม

หมายถึง

สิ่งที่กลุ่มคนหรือสังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นสิ่งถูกต้อง ดีงาม น่ายกย่องและควรปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้น ๆ ยึดถือและช่วยในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เช่น ค่านิยมในการประหยัด อดออม ค่านิยมในการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ค่านิยมในการใช้ของไทย กินของไทย เป็นต้น แต่ปัจจุบันเยาวชนไทยมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นค่านิยมที่ไม่่น่านิยม โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ไม่สนใจว่าจะเกิดผลกระทบอย่างไร หรือใครจะเดือดร้อน ยึดถือความสุขความพอใจของตนเป็นสำคัญ ซึ่งในที่นี้ ได้แก่

- ค่านิยมวัตถุนิยม
- ค่านิยมการเปลี่ยนคู่นอน
- ค่านิยมการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ตามเพื่อน
- ค่านิยมรักสนุก
- ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย
- ค่านิยมของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ค่านิยมความอยากสวยอยากงาม
- ค่านิยมรักความสบาย ไม่ชอบทำงานหนัก
- ค่านิยมการเที่ยวกลางคืน
- ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน
- ค่านิยมชอบฝ่าฝืนกฎ
- ค่านิยมการแต่งกายโป๊
- ค่านิยมการรับวัฒนธรรมต่างชาติ
- ค่านิยมการกลัวความอ้วน
- ค่านิยมการนับแต่้ม
- ค่านิยมการมีแฟน
- ค่านิยมความเป็นชาย

- ค่านิยมลอกเลียนแบบดารา
- ค่านิยมการแก้แค้น รักพวกพ้อง

เยาวชน หมายถึง วัยรุ่นหรือบุคคลที่มีอายุระหว่าง 12-22 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้ทราบถึงการแสดงบทบาทของรายการสารคดีเชิงสังคมสาระทางโทรทัศน์ในการสะท้อนปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหารายการให้เป็นประโยชน์แก่และสังคมต่อไป
2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิจัยรายการนี้ในองค์ประกอบอื่นของการสื่อสารต่อไป เช่น ด้านผู้รับสาร และเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่สื่อมวลชนในการสะท้อนปัญหาสังคมและค่านิยมในสื่ออื่นๆ ได้ต่อไป
3. ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่แก้ไขปัญหาดังกล่าวตลอดจนบุคคลทั่วไปทราบและเข้าใจถึงปัญหาสังคมของเยาวชนมากยิ่งขึ้น จนอาจนำมาสู่การวางแนวทางแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมมากขึ้น
4. เป็นการตีแผ่เรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในสังคม เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ในการสอดส่องดูแลเยาวชนให้ก้าวเดินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้ชมนำแนวคิดที่ได้นี้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาต่างๆ จะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวม